

КАКВА Е СОСТОЈБАТА СО ЗАВИСНОСТИТЕ И ПОЈАВАТА НА РОДОВО БАЗИРАНО И СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

КАКО да се подобри заштитата на жените жртви на насилство кои се во партнерски релации со сторител — зависник

Зависностите од алкохол и психоактивни супстанции имаат заеднички специфики со семејното и родово базирано насилство. Двата феномени се одвиваат во циклуси кои имаат тенденција да се повторуваат, односно периоди на стабилизирање и периоди на ескалација.

Не е правило дека користењето на какви било супстанции придонесува кон насилство, но стручните лица препознаваат образец каде употребата на алкохол е присутна како фактор за насилство, за разлика од употребата на други психоактивни супстанции.

Во членот 58 од Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство, предвидена е мерка – задолжително лекување на сторителот доколку употребува алкохол, дрога и/или други психотропни супстанции.

На ниво на град Скопје, во периодот од 2018 до 2020 година, 4105 пациенти се лекувале од зависност од психоактивни супстанции, а 1575 пациенти од алкохол.

Во истиот период, мерката задолжително лекување била предложена само 57 пати од страна на МЦСР, а изречени биле 56 од страна на Судот.

1. Дизајнирање на посебна програма за лекување на лица кои имаат проблем со зависности и се сторители на насилство која ќе:

- Биде усогласена и унифицирана во сите јавни и приватни здравствени установи во кои се лекуваат лица од зависност;
- Содржи чекори, јасни насоки и индикатори за успешност, а нејзиното спроведување ќе започне веднаш по изрекување на мерка за заштита- задолжително лекување;
- Предвиди и следење на состојбата на лицето по завршување на третманот;
- Предвиди вклучување на кадар едуциран во двете проблематики.

2. Организирање на задолжителни координативни состаноци меѓу институциите вклучени во предложување, изрекување и спроведување на мерката задолжително лекување.

3. Организирање на групи за поддршка специфично наменети за жени кои преживеале насилство од страна на сторител — зависник.

4. Креирање и спроведување на континуирана информативна кампања за постоечките сервиси за помош и поддршка на жртви на насилство.

КОИ СЕ ГЛАВНИТЕ ПРЕДИЗВИЦИ ПРИ ИЗРЕКУВАЊЕ И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕНАТА МЕРКА – ЗАДОЛЖИТЕЛНО ЛЕКУВАЊЕ

➤ 90% од интервјуираните професионалците сметаат дека недостасува системски пристап, состаноци, и зачестена комуникација помеѓу одговорните институции. Еден од главните предизвици во спроведување на привремената мерка – задолжително лекување е навремена и соодветна координација и комуникација меѓу сите одговорни институции како што се МВР, Судовите, Центрите за социјална работа и здравствените институции каде што се одвива лекувањето за успешно спроведување на оваа мерка.

➤ Сериозен проблем е тоа што во периодот од предложување до изрекување на мерката сторителот на насилство е сè уште во домот и постои ризик да го повтори насилството.

➤ 80% од професионалците сметаат дека законот е доволно јасен, но спроведувањето на истата не е ефективно и ефикасно.

➤ Жените кои преживеале насилство од страна на сторител – зависник, не се доволно информирани за законските мерки кои може да ги заштитат и не се чувствуваат сигурни да го пријавуваат насилството.

➤ 75% од професионалците сметаат дека во голема мера оваа мерка не дава резултати. Главни причини за неуспех се недоволна мотивираност за промена од страна на сторителите и постоење на општа програма за лекување на зависности која не предвидува интегриран пристап каде што систематски ќе се пристапи кон двата проблеми.

➤ Недостасува едуциран кадар и во двете проблематики и екипиран мултидисциплинарен тим кој ќе работи со сторителите – зависници, но и со жртвите на насилство.

➤ Недостасува информираност кај жените жртви за организациите кои можат да им понудат помош и психо-социјална поддршка за преживеаното насилство.

Случаите на семејно и родово базирано насилство каде што сторителот на насилство е и зависник се значително покомплексни за постапување. Грижата за жртвите, но и за сторителите истовремено е неопходна од здравствен и од психосоцијален аспект со цел да се превенира идното насилство.